

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Σύσταση και λειτουργία Ενιαίου Ψηφιακού Μητρώου παρακολούθησης υποθέσεων διαφθοράς, παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από εβδομήντα τρία (73) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου. Με το νομοσχέδιο θεσπίζεται Ενιαίο Ψηφιακό Μητρώο Παρακολούθησης υποθέσεων διαφθοράς, διενεργούνται παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, τροποποιείται ο Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, μεταβάλλονται διατάξεις αφορώσες τη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του Σωφρονιστικού Κώδικα. Το νομοσχέδιο διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Μέρη (Α-Δ).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-10), υπό τον τίτλο «Ενιαίο Ψηφιακό Μητρώο Παρακολούθησης Υποθέσεων Διαφθοράς», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-3), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», καθορίζει τον σκοπό (άρθρο 1), το αντικείμενο (άρθρο 2) και το πεδίο εφαρμογής του Μέρους Α΄ του νόμου (άρθρο 3).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4-8), υπό τον τίτλο «Σύσταση, Ανάπτυξη και Λειτουργία του Μητρώου», συνιστά στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ηλεκτρονική

2

βάση δεδομένων με την επωνυμία «Ενιαίο Μητρώο για την παρακολούθηση υποθέσεων διαφθοράς» (άρθρο 4), καθορίζει τις αρμόδιες αρχές για την τήρηση και ενημέρωση του Μητρώου (άρθρο 5), προσδιορίζει τον τρόπο καταχώρισης των στοιχείων καταγραφής στο Μητρώο (άρθρο 6), ρυθμίζει ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων (άρθρο 7) και ορίζει ότι, με μέριμνα της Επιτροπής της παρ. 3 του άρθρου 4, συντάσσεται ετήσια έκθεση για τη λειτουργία του Μητρώου, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και υποβάλλεται στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (άρθρο 8).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρο 9-10), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές και Μεταβατικές Διατάξεις», περιέχει εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 9) και μία μεταβατική διάταξη (άρθρο 10).

Το Μέρος Β' (άρθρα 11-47), υπό τον τίτλο «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και στον Ν. 5221/2025», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 11-12), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», καθορίζει το σκοπό (άρθρο 11) και το αντικείμενο (άρθρο 12) του Μέρους Β' του νόμου.

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 13-44), υπό τον τίτλο «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», αναδιαμορφώνει την παρ. 3 του άρθρου 96 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) (άρθρο 13), καθορίζει τη δυνατότητα πραγματοποίησης διαδικαστικών πράξεων εξ αποστάσεως με τη χρησιμοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας σε οποιοδήποτε στάδιο της πολιτικής διαδικασίας (άρθρο 14), τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 147 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί αναστολής προθεσμιών (άρθρο 15), ορίζει το χρονικό διάστημα από την κατάθεση της αγωγής εντός του οποίου πρέπει να προσδιορισθεί δικάσιμος (άρθρο 16), επιφέρει προσαρμογές στο άρθρο 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 17), παρατείνει την προθεσμία κατάθεσης προσθήκης-αντίκρουσης στις μικροδιαφορές (άρθρο 18), περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον τρόπο άσκησης των ενδίκων μέσων και τον προσδιορισμό δικασίμου (άρθρο 19), και αναδιαμορφώνει την παρ. 2 του άρθρου 509 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 20). Επιπροσθέτως, τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 520 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 21), καθώς και την παρ. 2 του άρθρου 523 του ίδιου Κώδικα (άρθρο 22), προβλέπει την εφαρμογή γενικών διατάξεων στη δευτεροβάθμια δίκη (άρθρο 23), αναδιαμορφώνει το πρώτο εδάφιο του άρθρου 527 (άρθρο 24) και την παρ. 2 του άρθρου 547 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 25), θεσπίζει την αναλογική εφαρμογή του άρθρου 237 στην κατ' αναψηλάφηση δίκη (άρθρο 26), περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον προσδιορισμό της δικασίμου του

ενδίκου μέσου της αναίρεσης (άρθρο 27), αντικαθιστά την παρ. 4 του άρθρου 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 28), αναδιαμορφώνει το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 632 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 29), και τροποποιεί την παρ. 3 του άρθρου 639 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 30). Επίσης, θεσπίζει αρμοδιότητα των δικηγόρων προς έκδοση διαταγών απόδοσης μισθίου (άρθρο 31), καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες ο ορισθείς δικηγόρος μπορεί να απορρίψει την αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής (άρθρο 32), προβλέπει τη δυνατότητα του δικαστή της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά, να χορηγήσει αναστολή της διαταγής απόδοσης μισθίου μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της ανακοπής (άρθρο 33), ορίζει ότι ο συμβολαιογράφος για τη δημοσίευση της διαθήκης και την κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με τον Κώδικα Συμβολαιογράφων και ότι ευθύνεται μόνον για δόλο ή βαριά αμέλεια (άρθρο 34), κατοχυρώνει την υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου σε αποδοχές κληρονομιάς που διενεργούνται στη γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς (άρθρο 35), αναδιαμορφώνει τα άρθρα 927 και 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 36 και άρθρο 37 αντίστοιχα). Περαιτέρω, προβαίνει σε προσαρμογές στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 954 (άρθρο 38) και στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 959 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 39). Τέλος, προβλέπει τη μείωση του ποσού της εγγυητικής επιστολής για την ικανοποίηση δανειστών σε περίπτωση ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης (άρθρο 40), περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τον τρόπο ενέργειας της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου (άρθρο 41), θεσπίζει την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης του τρίτου (άρθρο 42), τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 995 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 43), και ορίζει ότι ο υπερθεματιστής υπεισέρχεται σε μισθώσεις με μισθωτή ή εκμισθωτή το Δημόσιο, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ εφόσον η μισθωτική σχέση είναι αποδεδειγμένα γνωστή στον υπερθεματιστή (άρθρο 44).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 45-47), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές και Καταργούμενες Διατάξεις για την Εφαρμογή του Ν. 5221/2025- Αντικατάσταση των Γραμματίων Προείσπραξης για την Έκδοση Πράξεων από Δικηγόρους και Συμβολαιογράφους», περιέχει μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 45), ορίζει τις διατάξεις τις οποίες καταργεί ο νόμος (άρθρο 46) και αντικαθιστά τον πίνακα του άρθρου 61Α του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α' 208) (άρθρο 47).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 48-72), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις» αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 48-49), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», καθο-

4

ρίζει το σκοπό (άρθρο 49) και το αντικείμενο (άρθρο 50) του Μέρους Γ΄ του νόμου.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 50-53), υπό τον τίτλο «Τροποποιήσεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών Λόγω της Ίδρυσης Ποινικού Τμήματος στα Εφετεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης - Δικαστικά Ένσημα-Διατάξεις για τη Λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου», τροποποιεί το άρθρο 20 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4938/2022, Α΄ 109) περί κλήρωσης των συνθέσεων των ποινικών δικαστηρίων, ρυθμίζοντας τη σύνθεση και λειτουργία Ποινικού Τμήματος και Τμήματος Βουλευμάτων στα Εφετεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης (άρθρο 50), εξορθολογίζει τις διατάξεις σχετικά με την επιθεώρηση και την προαγωγή αποσπασμένων δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών (άρθρο 51), καθορίζει τα νόμιμα προσόντα για προαγωγή στη θέση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 52) και τροποποιεί την παρ. 3 άρθρου 7 ν.δ. 1544/1942, απαλείφοντας από τη σχετική διάταξη τα ειρηνοδικεία (άρθρο 53).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 54-58), υπό τον τίτλο «Τροποποιήσεις Αφορώσες τη Λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου», αναδιαμορφώνει τον αριθμό των οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 54), ρυθμίζει την αναπλήρωση των Τμηματάρχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 55) και την πλήρωση θέσεων Γενικών Συντονιστών και Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 56), και καθορίζει τη συνολική δημόσια υπηρεσία που απαιτείται για τους μεταταγέντες στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπαλλήλους, ώστε να δύνανται να τοποθετηθούν σε θέση προϊσταμένου τμήματος ή επιτρόπου (άρθρο 57).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 58-72), υπό τον τίτλο «Λοιπές Ρυθμίσεις», αυξάνει τον αριθμό των δικαστικών λειτουργιών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης (άρθρο 58), καθορίζει τα ειδικά προσόντα διορισμού των συμβολαιογράφων (άρθρο 59), διαγράφει το έκτο εδάφιο του άρθρου 22 του ν. 5119/2024 (Α΄ 103) (άρθρο 60), τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 74 του ν. 4478/2017 (Α΄ 91) περί σύστασης και λειτουργίας των Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού» (άρθρο 61) και την υποπερ. γ) της περ. ε) του άρθρου 6 του ν. 5108/2024 (Α΄ 65) (άρθρο 62), και προσθέτει τους αρχιερείς στις διατάξεις για την ιδιαίτερη δωσιδικία (άρθρο 63). Επιπροσθέτως, καθορίζει ανώτατο αριθμό σελίδων ορισμένων δικογράφων της ποινικής διαδικασίας (άρθρο 64), εξορθολογίζει τον τρόπο απασχόλησης του επίκουρου εισαγγελέα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2265/1994 (άρθρο 65), θεσπίζει τη δυνατότητα απόσπασης δικαστικών υπαλλήλων σε

Ιερά Μητρόπολη για κάλυψη λειτουργικών αναγκών της (άρθρο 66), παρατείνει την ισχύ παρ. 3 του άρθρου 228 του Κώδικα Δικαστικών υπαλλήλων (ν. 4798/2021, Α' 68) έως την 31η.12.2026 (άρθρο 67), τροποποιεί το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 55ΚΕ του ν. 4871/2021 (Α' 246) (άρθρο 68), ορίζει την 4η.5.2026 ως χρόνο έναρξης ισχύος της μεταφοράς διαχειριστικών αρμοδιοτήτων από τους προϊσταμένους πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτ[η]ρίων (άρθρο 69), προβλέπει τον ευεργετικό υπολογισμό ποινής με πλασματική έκτιση για κρατούμενους που κρατούνται υπό συνθήκες οι οποίες αντίκεινται στην παρ. 1 του άρθρου 6Α του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999, Α' 291) (άρθρο 70), ρυθμίζει τη δυνατότητα αντικατάστασης της έκτισης της ποινής φυλάκισης με παροχή κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 71), και περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 του ν. 4622/2019 (άρθρο 72).

Το Μέρος Δ' (άρθρο 73), υπό τον τίτλο «Έναρξη Ισχύος», καθορίζει την έναρξη ισχύος του Νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 2 και 6

Με το άρθρο 2 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι «Αντικείμενο του Μέρους Α' είναι η σύσταση και η λειτουργία Μητρώου, και ειδικότερα η τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία ψηφιακού συστήματος καταγραφής των διαδικαστικών σταδίων των ποινικών υποθέσεων διαφθοράς του άρθρου 3, από το αρχικό στάδιο διερεύνησης του άρθρου 6, μέχρι την αμετάκλητη περάτωση της υπόθεσης». Όμως, αναφορικά με το «αρχικό στάδιο διερεύνησης», το άρθρο 6 ουδέν αναφέρει. Στην κατανόηση της έννοιας του «αρχικού σταδίου διερεύνησης», συμβάλλει το άρθρο 5 του νομοσχεδίου το οποίο, ορίζοντας τις αρχές που είναι αρμόδιες για την ενημέρωση του Μητρώου, αναφέρει ανά περίπτωση τα εκάστοτε στάδια εκκίνησης των διαδικασιών ενώπιόν τους.

2. Επί των άρθρων 4 και 7

Το άρθρο 4 παρ. 3 αναφέρει ότι «Ως Φορέας Επιχειρησιακής Διαχείρισης και Λειτουργίας του Μητρώου ορίζεται το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο συντονίζει τους εμπλεκόμενους φορείς και δύναται να παρέχει οδηγίες για τη βέλτιστη εφαρμογή του παρόντος και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας και της συστηματικής τήρησης του Μητρώου». Το άρθρο 7 παρ. 2 αναφέρει ότι «Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και τον ν. 4624/2019, ορίζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του Υπουργείου Δι-

καιοσύνης». Ως εκ τούτου, πρέπει να διευκρινισθεί πώς συνέχεται με τη ως άνω ρύθμιση της παρ. 3 του άρθρου 4, ο ορισμός ενός φυσικού προσώπου ως «υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του Υπουργείου Δικαιοσύνης» σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και τον ν. 4624/2019.

Επίσης, με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 ορίζεται ότι «ο υπεύθυνος προστασίας των δεδομένων που τηρούνται στο Μητρώο έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας, ώστε οι πληροφορίες που τηρούνται στο Μητρώο να αποκλείουν την ταυτοποίηση του υποκειμένου των δεδομένων κάθε υπόθεσης διαφθοράς. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) λαμβάνει τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Οι υποχρεώσεις τόσο του υπεύθυνου επεξεργασίας όσο και της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. προσδιορίζονται με συμφωνία που καταρτίζεται μεταξύ τους, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ». Η διατύπωση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 περιγράφει την αποστολή της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. με τους ίδιους όρους με τους οποίους αποτυπώνει την αποστολή του υπευθύνου προστασίας των δεδομένων στο πρώτο εδάφιο, χωρίς να αποσαφηνίζει αν η Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. θα είναι ο εκτελών την επεξεργασία. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 7: «Οι υποχρεώσεις τόσο του υπεύθυνου επεξεργασίας όσο και της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. προσδιορίζονται με συμφωνία που καταρτίζεται μεταξύ τους, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ». Το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ ορίζει ότι: «Σε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, αποτελούν από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Αυτοί καθορίζουν με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και τα αντίστοιχα καθήκοντά τους για να παρέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14, μέσω συμφωνίας μεταξύ τους (...)». Υπό το φως των ανωτέρω, η επίκληση του άρθρου 26 ΓΚΠΔ για την υποχρέωση σύναψης συμφωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας (Υπουργείο Δικαιοσύνης) με την Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. προς προσδιορισμό των μεταξύ των υποχρεώσεων φαίνεται ότι εννοεί την Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. ως από κοινού υπεύθυνο επεξεργασίας. Το ζήτημα χρειάζεται διευκρίνιση.

3. Επί του άρθρου 9

Με το άρθρο 9 θεσπίζονται οκτώ εξουσιοδοτικές διατάξεις αναφορικά με το Ενιαίο Μητρώο για την παρακολούθηση υποθέσεων διαφθοράς, μεταξύ

των οποίων και η προβλεπόμενη στην περίπτωση ζ) της παραγράφου 1, που έχει ως εξής: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Προστασίας του Πολίτη και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (...) καθορίζεται κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια σχετική με την εφαρμογή του παρόντος νόμου».

Διευκρινιστικά αναφέρεται ότι κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της οποίας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδώς επηρεάζει το κύρος της (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλη προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 6η έκδ., 2025, παρ. 440). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιωδών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος για το συνταγματικό κύρος

της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγραφεί η ίδια ή με παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣΤΕ 1125/2020, Ολομ. 3404/2014, 2307/2018).

4. Επί του άρθρου 17

Στο άρθρο 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί προθεσμίας κατάθεσης προτάσεων και προσθήκης αντίκρουσης, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3, προστίθενται οι λέξεις «ή γ) η αγωγή έχει ασκηθεί ενώπιον αναρμοδίου δικαστηρίου και πρέπει να παραπεμφθεί σύμφωνα με το άρθρο 46», το δε δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 αντικαθίσταται. Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι το άρθρο 237 του ΚΠολΔ συνιστά τον πυρήνα της τακτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας και τροποποιείται για πολλοστή φορά από το 2015, οπότε ο ν. 4335/2015 κατέστρωσε τη σχετική δομή της διάταξης. Η παράγραφος 3 του άρθρου 237, όπως αυτή προέκυψε από τον ν. 5221/2025, έχει τον χαρακτήρα καινοτομίας, καθώς επιφορτίζει τον δικαστή ή τον εισηγητή σε σχετικά πρώιμο στάδιο με το έργο της εξέτασης του παραδεκτού εν ευρεία εννοία της αγωγής και της προετοιμασίας της εκδίκασης της υπόθεσης επί της ουσίας (βλ. Γ. Ορφανίδη, Οι διατάξεις των άρθρων 237 και 144 κατά τον ν. 5221/2025, ΕΛΛΔνη 2025, 5 (66), σ. 1295, και Ι. Δεληκωστόπουλο, Το νέο άρθρο 237 ΚΠολΔ μετά τις τροποποιήσεις των ν. 5221/2025 και 5264/2025, ΕΠολΔ 2025, σ. 140 επ.). Συγκεκριμένα η παράγραφος 3 του άρθρου 237 ορίζει ότι: «Εντός τριάντα (30) ημερών μετά τη χρέωση, ο δικαστής του μονομελούς ή ο εισηγητής του πολυμελούς πρωτοδικείου εκδίδει διάταξη, που περιέχει συνοπτική αιτιολογία, εφόσον διαπιστώσει ότι: α) η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, β) η αγωγή θεωρείται μη ασκηθείσα ή γ) η αγωγή έχει ασκηθεί ενώπιον αναρμοδίου δικαστηρίου και πρέπει να παραπεμφθεί σύμφωνα με το άρθρο 46. Ο δικαστής του προηγούμενου εδαφίου δύναται να εκδώσει διάταξη, εφόσον διαπιστώσει ότι: α) για την πληρέστερη εκδίκαση της διαφοράς, απαιτείται η εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων ή η διενέργεια αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης ή β) απαιτείται η ένωση ή συνεκδίκαση περισσοτέρων δικών, ο χωρισμός ή η διαδοχική εξέταση αιτήσεων ή η αναστολή της δίκης, αντίστοιχα κατά τα άρθρα 246 έως 250. Αν η αγωγή πάσχει από πραγματική αοριστία, αυτή επισημαίνεται από τον δικαστή με τη διάταξη και ο ενάγων δύναται να τη συμπληρώσει έως δέκα (10) ημέρες πριν από τη συζήτηση με προσθήκη στις προτάσεις. Η αντίκρουση για ό,τι συμπληρώθηκε μετά από τη διάταξη γίνεται στον χρόνο της παρ. 3 του άρθρου 269. Επί ανα-

στολής της δίκης κατά τα άρθρα 246 έως 250, οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν προτάσεις, όχι όμως και νέους ισχυρισμούς, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του άρθρου 269, ούτε νέα αποδεικτικά μέσα, μέχρι τη νέα συζήτηση». Η παράγραφος 3 του άρθρου 237 του ν. 5221/2025 έχει γίνει αντικείμενο κριτικής στη θεωρία τόσο αναφορικά με την περίπτωση α' της παραγράφου 3 περί απόρριψης της αγωγής ως απαράδεκτης (Ευ. Ασημακοπούλου, Ν. 5221/2025: Οι νέες διατάξεις για τη ρύθμιση τακτικής διαδικασίας. Το νέο άρθρο 237 ΚΠολΔ. Ανάδειξη των βασικών σημείων της διάταξης – Κριτικές παρατηρήσεις, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1322 επ.), όσο και αναφορικά με το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3 περί αοριστίας της αγωγής (βλ. Γ. Ορφανίδη, ό. π., σ. 1298 επ.). Εν προκειμένω, ο νομοθέτης δεν επανέρχεται στις δύο αυτές ρυθμίσεις, οι οποίες και παραμένουν ως έχουν στον ν. 5221/2025. Επιλέγει να συμπληρώσει την παράγραφο 3 με μία ακόμη περίπτωση, κατά την οποία, εντός τριάντα (30) ημερών μετά τη χρέωση, ο δικαστής του μονομελούς ή ο εισηγητής του πολυμελούς πρωτοδικείου εκδίδει διάταξη με συνοπτική αιτιολογία. Είναι η περίπτωση κατά την οποία ο δικαστής διαπιστώνει ότι η αγωγή έχει ασκηθεί ενώπιον αναρμόδιου δικαστηρίου και ότι πρέπει να παραπεμφθεί σύμφωνα με το άρθρο 46.

Περαιτέρω, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 237 αντικαθίσταται. Η παράγραφος 6 του άρθρου 237 του ν. 5221/2025 έχει ως ακολούθως: «Αν δεν εκδοθεί διάταξη, η συζήτηση διεξάγεται με βάση το υλικό που κατατέθηκε με τις προτάσεις των διαδίκων. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση των δικηγόρων κατά τη συζήτηση. Η συζήτηση αυτή μπορεί, με πράξη του προϊσταμένου του αρμόδιου Πρωτοδικείου, να γίνει και στο γραφείο του δικαστή ή του προέδρου του Πολυμελούς Πρωτοδικείου». Το ως άνω δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 αντικαθίσταται και διαμορφώνεται ως εξής: «Η παράσταση των δικηγόρων κατά τη συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική». Η ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 237 αποτυπώνει τον κανόνα της πλασματικής συζήτησης που εισήχθη στην τακτική διαδικασία με τον ν. 4335/2015, και διατηρήθηκε με τον ν. 4842/2021 και με τον ν. 5221/2025 (βλ. Α. Πλεύρη, Η τακτική διαδικασία μετά τις τροποποιήσεις που επιφέρει στον ΚΠολΔ ο ν. 5221/2025, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1315 επ.). Η ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 237 έχει γίνει, ως αφορώσα τον εισαγωγικό βαθμό δικαιοδοσίας, αντικείμενο κριτικής από την θεωρία, η οποία εκτιμά ότι προσκρούει στην αρχή της δημοσιότητας της δίκης κατ' άρθρο 93 παράγραφος 2 του Συντάγματος και άρθρο 6 παράγραφος 1 της ΕΣΔΑ (βλ. Γ. Ορφανίδη, Οι διατάξεις των άρθρων 237 και 144 κατά τον ν. 5221/2025, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1300). Με την παρούσα τροποποίηση επιρρωννύεται ο κανόνας της πλασματικής συζήτησης, καθώς η ειδικότερο

χαρακτήρα διάταξη με τη διατύπωση: «στην περίπτωση αυτή, δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση των δικηγόρων κατά τη συζήτηση», η οποία διαφαίνεται ως δεκτική *a contrario* ερμηνείας, αντικαθίσταται από τη γενικότερης διατύπωσης διάταξη: «Η παράσταση των δικηγόρων κατά τη συζήτηση δεν είναι υποχρεωτική».

5. Επί του άρθρου 24

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 527 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί των περιπτώσεων επιτρεπτής προβολής πραγματικών ισχυρισμών στην κατ' έφεση δίκη, προστίθενται οι λέξεις: «Με την επιφύλαξη των αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενων ισχυρισμών ή αυτών που προτείνονται σε κάθε στάση της δίκης,» και το άρθρο 527, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής: «Με την επιφύλαξη των αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενων ισχυρισμών ή αυτών που προτείνονται σε κάθε στάση της δίκης, είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν: 1) προτείνονται από τον εφεσίβλητο, ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει, ως υπεράσπιση κατά της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης, ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει για πρώτη φορά στην κατ' έφεση δίκη με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως αναγκαίος ομόδικος του αρχικού διαδικού, 2) γεννήθηκαν μετά τη συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, 3) [Καταργήθηκε], 4) το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως από δικαιολογημένη αιτία· αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος, 5) [Καταργήθηκε] και 6) αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως».

Με το άρθρο αυτό αποσύρεται εν μέρει η σχετική τροποποίηση που επήλθε με τον ν. 5221/2025. Συγκεκριμένα, ο ν. 5221/2025 κατήργησε δύο σημαντικές εξαιρέσεις περί το επιτρεπτό προβολής νέων ισχυρισμών στην κατ' έφεση δίκη, αυτή της περίπτωσης 3 του άρθρου 527 (ισχυρισμοί λαμβανόμενοι υπόψη αυτεπαγγέλτως ή δυνάμενοι να προταθούν σε κάθε στάση της δίκης) και αυτή της περίπτωσης 5 του άρθρου 527 (ισχυρισμοί που προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα). Υποστηρίχθηκε ότι η τροποποίηση αυτή ήταν επακόλουθη της εκ νέου θέσπισης με το άρθρο 29 του ν. 5221/2025, του άρθρου 269 ΚΠολΔ, το οποίο και είχε καταργηθεί με το άρθρο 1 του ν. 4335/2025, στο πλαίσιο της θέσπισης συγκεντρωτικού συστήματος (βλ. Α. Βαθρακοκοίλη, Οι τροποποιήσεις του ν. 5221/2025 των διατάξεων για την έφεση, *ΕλλΔνη* 2025, 5 (66), σ. 1363 επ.). Περαιτέρω, υπό το φως της αιτιο-

λογικής έκθεσης του ν. 5221/2025, η τροποποίηση είχε ευρεία εμβέλεια, περιορίζοντας ακόμη και την εξουσία του ιδίου του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου να λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως ισχυρισμούς στον δεύτερο βαθμό. Συγκεκριμένα, η αιτιολογική έκθεση του ν. 5221/2025 αναφέρει ότι: «Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 527 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με σκοπό την ενίσχυση της συγκέντρωσης και της δικονομικής πειθαρχίας στη διαδικασία ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, μέσω της κατάργησης των περ. 3 και 5 και της αντικατάστασης της περ. 4. Περιορίζεται, έτσι, η ευχέρεια αυτεπάγγελτης λήψης υπόψη ισχυρισμών από το δικαστήριο και αποτρέπεται ο κίνδυνος καταχρηστικής επίκλησης νέων ισχυρισμών σε δεύτερο βαθμό, διασφαλίζοντας την ασφάλεια δικαίου και την εύρυθμη διεξαγωγή της πολιτικής δίκης». Η εν λόγω τροποποίηση του άρθρου 527 που εισήγαγε ο ν. 5221/2025 έγινε αντικείμενο κριτικής από τη θεωρία, ιδιαίτερα ως προς την κατάργηση της περίπτωσης 3 και ως προς τον διαλαμβανόμενο, στην αιτιολογική έκθεση, περιορισμό της δυνατότητας αυτεπάγγελτης λήψης ισχυρισμού από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο (βλ. Γ. Ορφανίδη, Οι τροποποιήσεις του ν. 5221/2025 στον ΚΠολΔ σε σχέση με τα ένδικα μέσα, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1338 επ., Π. Γιαννόπουλο, Τα ένδικα μέσα υπό τον ν. 5221/2025, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1353 επ.). Συγκεκριμένα, επισημάνθηκε ότι «δυσχερώς μπορεί να γίνει δεκτό ότι το δικαστήριο θα κρίνει υπόθεση στη βάση μιας απαράδεκτης ή νόμω αβάσιμης αγωγής για τον λόγο ότι ο σχετικός ισχυρισμός δεν προβλήθηκε από τους διαδίκους. Οι ελλείψεις αυτές λαμβάνονται υπόψη από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αυτεπαγγέλτως χωρίς τη διατύπωση ειδικού παραπόνου. Η θέση αυτή αποδίδει νομολογία άνω του αιώνος. Θεωρείται ότι το θέμα εκφεύγει του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της εφέσεως κατ' άρθ. 522 ΚΠολΔ. Με τον αυτεπάγγελο έλεγχο τονίζεται το δημόσιο συμφέρον. Ό,τι ωστόσο λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως μπορεί να αποτελέσει περιεχόμενο πραγματικού ισχυρισμού από τους διαδίκους (...) Η δυνατότητα δηλαδή αυτεπάγγελτης λήψης υπόψη ισχυρισμού από το δικαστήριο ανοίγει τη δυνατότητα παραδεκτής προσβολής του ισχυρισμού από τους διαδίκους ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου» (Γ. Ορφανίδης, ό. π. σελ. 1338-9).

Με την τροποποίηση του άρθρου 24 επανεισάγεται, κατ' ουσίαν, η καταργηθείσα από τον ν. 5221/2025 περίπτωση 3 του άρθρου 527 υπό τη μορφή εισαγωγικής επιφύλαξης, και όχι εκ νέου ως περίπτωση 3.

6. Επί των άρθρων 19 και 27

Με το άρθρο 19 του νομοσχεδίου προστίθεται παράγραφος 7 στο άρθρο 495 ΚΠολΔ, η οποία έχει ως εξής: «Για όσες εφέσεις έχουν κατατεθεί έως

την 31η.12.2025 στη γραμματεία του δικαστηρίου που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ζητηθεί ο προσδιορισμός τους στο αρμόδιο δικαστήριο το αργότερο έως την 31η.12.2026. Σε αντίθετη περίπτωση, το ένδικο μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν». Με το άρθρο 27 του νομοσχεδίου προστίθεται παράγραφος 5 στο άρθρο 568 του ΚΠολΔ, η οποία έχει ως εξής: «Για όσες αναιρέσεις έχουν κατατεθεί έως την 31η.12.2025 στη γραμματεία του δικαστηρίου που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση ή στη γραμματεία του πρωτοδικείου της μεταβατικής έδρας, αν προσβάλλεται απόφαση εφετείου που συνεδρίασε σε μεταβατική έδρα, πρέπει να ζητηθεί ο προσδιορισμός τους στον Άρειο Πάγο το αργότερο έως την 31η.12.2026. Σε αντίθετη περίπτωση, το ένδικο μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν».

Προβληματισμός γεννάται από το γεγονός ότι οι μεταβατικές αυτές διατάξεις υποβάλλουν σε νέες προϋποθέσεις περί εμπρόθεσμου, επί ποινή απώλειας της άσκησης του ενδίκου μέσου, την αξίωση για παροχή έννομης προστασίας σε σχέση με εκδοθείσα δικαστική απόφαση. Συναφώς, με αφορμή μεταβατικές διατάξεις του ν. 5221/2025, έχει υποστηριχθεί ότι, υπό το φως της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας κατά της πολιτείας κατά το μέτρο που προβλέπεται από το ουσιαστικό και δικονομικό δίκαιο (άρθ. 20 Συντ.), «αν το δικονομικό δίκαιο προβλέπει τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά οριστικής αποφάσεως, η προστασία αυτή δεν μπορεί να καταργηθεί για εκδοθείσα ήδη απόφαση. Το ίδιο ισχύει για τη δυσμενέστερη διαμόρφωση των προϋποθέσεων ασκήσεως του ενδίκου μέσου ή για επιμέρους πτυχές που επηρεάζουν τη νομότυπη και εμπρόθεσμη άσκησή του σε σχέση με εκδοθείσα απόφαση. Μπορεί να γίνει λόγος για *μία κεκτημένη δικονομική θέση*» (Γ. Ορφανίδης, Οι τροποποιήσεις του ν. 5221/2025 στον ΚΠολΔ σε σχέση με τα ένδικα μέσα, *ΕλλΔνη* 2025, 5 (66), σ. 1342).

7. Επί του άρθρου 28

Στην παρ. 4 του άρθρου 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί καθορισμού των προϋποθέσεων διορισμού δικηγόρων στη διαδικασία διαταγής πληρωμής, οι λέξεις «του άρθρου 625,» αντικαθίσταται από τις λέξεις «των άρθρων 625 και 638», και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής: «Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι προϋποθέσεις διορισμού των δικηγόρων των άρθρων 625 και 638 τα ειδικά προσόντα τους, ο τρόπος κατάθεσης των αιτήσεων, το ύψος της αποζημίωσης των δικηγόρων στις ως άνω περιπτώσεις, ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι καταβολής της, καθώς και οι αναγκαίες εγγυήσεις για την αδιάβλητη επιλογή των δικηγόρων και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.» Επισημαίνεται σχετικώς η ανάγκη εισαγωγής κόμματος μετά τον αριθμό 638 και πριν από

τη φράση «τα ειδικά προσόντα τους».

8. Επί του άρθρου 29

Με το άρθρο 29, οι λέξεις «ο δικαστής του οποίου εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής», στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 632 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α΄ 182), περί ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, αντικαθίστανται από τις λέξεις «δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά», και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 631 η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής. Το δικαστήριο όμως, ο δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά, μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή με ή και χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί οριστική απόφαση για την ασκηθείσα ανακοπή. Η αναστολή αυτή δεν εμποδίζει την λήψη ασφαλιστικών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 724». Επισημαίνεται ότι, συνεπεία της ως άνω αντικατάστασης, η φράση «Το δικαστήριο όμως, ο δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά, μπορεί (...)» χρειάζεται αναδιατύπωση. Λογικώς, μετά την εισαγωγή στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3, της φράσης «δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά», παρέλκει η εισαγωγική αναφορά στο δικαστήριο, οπότε πρέπει να διαγραφούν οι δύο εισαγωγικές λέξεις «Το δικαστήριο», και το δεύτερο εδάφιο πρέπει διαμορφωθεί ως εξής: «Ο δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά, μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγεί αναστολή με ή και χωρίς εγγύηση, μέχρις ότου εκδοθεί οριστική απόφαση για την ασκηθείσα ανακοπή». Η ίδια αυτή φράση εντοπίζεται, κατόπιν αντίστοιχης αντικατάστασης, και στο άρθρο 33, ήτοι: «Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής. Ο δικαστής της περιφέρειας του πρωτοδικείου στο οποίο δωσιδικεί η διαφορά μπορεί, μετά από αίτηση του ανακόπτοντος, η οποία εκδικάζεται κατά τα άρθρα 686 επ., να χορηγεί αναστολή, είτε με εγγυοδοσία υπέρ του καθ' ου η ανακοπή είτε χωρίς εγγυοδοσία, έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ανακοπής».

9. Επί του άρθρου 31

Διά του άρθρου 31 επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις στο άρθρο 640 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί διαταγής απόδοσης μισθίου: α) προστίθεται τίτλος, β) στην παρ. 1, η λέξη «ο δικαστής» αντικαθίσταται από τις λέξεις «ο δικηγόρος που εκδίδει την πράξη», β) στην περ. α) της παρ. 2 οι λέξεις «του δικαστή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του δικηγόρου», και

το άρθρο 640 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 640 Διαταγή απόδοσης μισθίου 1. Αν η αίτηση είναι νόμιμη και τα απαιτούμενα σε κάθε περίπτωση περιστατικά αποδεικνύονται εγγράφως, ο δικηγόρος που εκδίδει την πράξη εκδίδει διαταγή με την οποία υποχρεώνει τον καθ' ου να αποδώσει στον αιτούντα τη χρήση του μισθίου και τον καταδικάζει στα δικαστικά έξοδα. 2. Η διαταγή καταρτίζεται εγγράφως και περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο του δικηγόρου που την εκδίδει, β) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και τον αριθμό φορολογικού μητρώου εκείνου που ζήτησε την έκδοση της διαταγής και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του και τον αριθμό φορολογικού μητρώου γ) το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την κατοικία, τη διεύθυνση, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό 22 φορολογικού μητρώου εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο την επωνυμία, τη διεύθυνση της έδρας του, καθώς και αν αυτό είναι εφικτό τον αριθμό φορολογικού μητρώου, δ) περιγραφή του μισθίου, ε) την αιτία της απόδοσης με έκθεση των αναγκαίων περιστατικών και μνεία της έκθεσης επίδοσης της όχλησης, στ) διαταγή απόδοσης της χρήσης του μισθίου, ζ) υπόμνηση στον καθ' ου ότι η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό που μπορεί να εκτελεστεί μετά την πάροδο είκοσι (20) ημερών από την προς αυτόν επίδοση και ότι δικαιούται να ασκήσει κατ' αυτής ανακοπή μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την επίδοση και ζ) υπογραφή του δικαστή που την εξέδωσε (...). Σημειώνεται ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 31 περιέχει δύο περιπτώσεις ζ), η δεύτερη εκ των οποίων παρέλκει. Κατά συνέπεια, η υπό δεύτερο ζ) καταληκτική φράση «και ζ) υπογραφή του δικαστή που την εξέδωσε» πρέπει να διαγραφεί.

10. Επί του άρθρου 32

Στο άρθρο 32 παράγραφος 1 περίπτωση β), η λέξη «αιτών» αναγράφεται εσφαλμένα με διαλυτικά (αίτών).

11. Επί του άρθρου 37

Με το άρθρο 37 προστίθενται, στην παρ. 1 του άρθρου 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) περί προϋποθέσεων παραδεκτού της ανακοπής κατά της εκτέλεσης, εδάφια τέταρτο και πέμπτο, και η παρ. 1 του άρθρου 933 διαμορφώνεται ως εξής: «Αντιρρήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον και αφορούν στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου ή στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή στην απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή, που εισάγεται στο μονομελές πρωτοδικείο. Αν ασκηθούν περισσότερες ανα-

κοπές με χωριστά δικόγραφα, με επιμέλεια της γραμματείας προσδιορίζονται και εκδικάζονται όλες υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής μπορούν να προταθούν μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση. Η ανακοπή κατά του πλειστηριασμού απευθύνεται, με ποινή απαραδέκτου, κατά του επισπεύδοντα δανειστή και του υπερθεματιστή. Επί κοινής πλειοδοσίας, η ανακοπή ασκείται από όλους και κατά όλων των πλειοδοτών».

Εμφανίζονται να επανεισάγονται διά του παρόντος αυτούσια τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 933, τα οποία είχαν καταργηθεί από τον ν. 5125/2025. Συγκεκριμένως, τα δύο εν λόγω εδάφια, επανενσωματώθηκαν στην παρ. 1 του άρθρου 933 με το άρθρο 113 του ν. 5264/2025, και συνιστούν ήδη μέρος του άρθρου 933 ως ισχύει σήμερα. Σημειώνεται ότι η απόσυρση των εν λόγω διατάξεων προκάλεσε συζήτηση στη θεωρία, ιδίως δε αναφορικά με τη σιωπή της σχετικής αιτιολογικής έκθεσης ως προς τη ratio της κατάργησης (βλ. Ν. Κατηφόρη, Τροποποιήσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με τον ν. 5221/2025, ΕλλΔνη 2025, 5 (66), σ. 1415 επ., Αθ. Πανταζόπουλου, Οι τροποποιήσεις στο δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης με τον ν. 5221/2025, ΕΠολΔ 2025, σ. 148 επ.). Είχε, βέβαια, υποστηριχθεί ότι η διά του νόμου αυτού αφαίρεση των εν λόγω εδαφίων δεν οδηγούσε σε νομοθετική μεταβολή επί της ουσίας, καθώς τα ρυθμιζόμενα ζητήματα εξακολουθούσαν να διέπονται από τις διατάξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας (Αθ. Πανταζόπουλου, ό. π., σελ. 149). Σημειώνεται ότι τα εμφανιζόμενα ως επανεισαγόμενα διά του παρόντος νομοσχεδίου εδάφια είχαν αρχικώς προστεθεί στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας δυνάμει του άρθρου 57 του ν. 4842/2021, με το σκεπτικό ότι «η τελεσίδικη ακύρωση του πλειστηριασμού, παρέχει στον υπερθεματιστή τα δικαιώματα του άρθρου 1018. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 1020 η αγωγή διεκδίκησης του πράγματος, μετά τον πλειστηριασμό απευθύνεται κατά του υπερθεματιστή, ο οποίος, κατά πάγια νομολογία, επέχει θέση ειδικού διαδόχου του οφειλέτη. Ήδη η ΟΛΑΠ 6/2005, όπως και η παλαιότερη ΟΛΑΠ 11/1992, παρά την έλλειψη ρητής νομοθετικής πρόβλεψης, άντλησαν την υποχρεωτική άσκηση της ανακοπής κατά του πλειστηριασμού και κατά του υπερθεματιστή και κατά του επισπεύδοντος δανειστή αφενός από τον διαπλαστικό χαρακτήρα της ανακοπής του άρθρου 933, αφετέρου από το γεγονός ότι η τελεσίδικη ευδοκίμηση της ανακοπής επιφέρει έννομες συνέπειες και για τον υπερθεματιστή. Ως εκ τούτου, στην παρ. 1 του άρθρου 933 γίνεται ρητή προσθήκη ως προς την υποχρεωτική κοινή παθητική νομιμοποίηση επί της ανακοπής κατά του πλειστη-

ριασμού του επισπεύδοντος και του υπερθεματιστή, διότι μόνο η περίπτωση αυτή (υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση) επιφέρει το απαράδεκτο της ανακοπής, κατά την περ. γ' του άρθρου 76. Υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση υφίσταται και στην περίπτωση πλειοδοσίας περισσοτέρων από κοινού και γι' αυτό η ανακοπή πρέπει να απευθύνεται κατά όλων, αλλά και να ασκείται από όλους, όπως όταν επισπεύδεται αναπλειστηριασμός εναντίον τους».

Περαιτέρω, παρατηρείται διαγραφή στην τελευταία φράση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 933 ΚΠολΔ, μολονότι αυτή δεν ανακοινώνεται στην φράση που εισάγει το άρθρο. Συγκεκριμένως, η παρ. 4 του άρθρου 933, όπως έχει μετά την τροποποίησή της από το άρθρο 113 του ν. 5264/2025, αναφέρει: «Αν ο εκτελεστός τίτλος είναι δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, οι αντιρρήσεις είναι απαράδεκτες στην έκταση που ισχύει το δεδικασμένο σύμφωνα με τα άρθρα 330 και το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 633, αντίστοιχα. Αν ο εκτελεστός τίτλος είναι διαταγή πληρωμής, είναι απαράδεκτες αντιρρήσεις που αφορούν στην εγκυρότητά της, όπως και αντιρρήσεις που αφορούν την απαίτηση, εκτός εάν είναι οψιγενείς και δεν μπορούν πλέον να προβληθούν με ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής ή στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή». Στο υπό εξέταση νομοσχέδιο, η τελευταία φράση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 933 ΚΠολΔ που ξεκινά με το διαζευκτικό «ή» δεν υφίσταται πλέον.

12. Επί του άρθρου 38

Με το άρθρο 38, οι λέξεις «διορισμένου στην περιφέρεια του συμβολαιογραφικού συλλόγου του τόπου εκτέλεσης ή σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να οριστεί αδυναμία που βεβαιώνει στην κατασχετήρια έκθεση ο δικαστικός επιμελητής, ενώπιον πιστοποιημένου συμβολαιογράφου σε οποιονδήποτε συμβολαιογραφικό σύλλογο της χώρας» στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 954 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί περιεχομένου και ουσιωδών στοιχείων της κατασχετήριας έκθεσης και ορισμού πλειστηριασμού, αντικαθίστανται από τις λέξεις «, σε οποιονδήποτε συμβολαιογραφικό σύλλογο της χώρας, αν δεν είναι δυνατό να οριστεί πιστοποιημένος συμβολαιογράφος της πρωτοδικειακής περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης (κατάσχεσης), αδυναμία που βεβαιώνει στην κατασχετήρια έκθεση ο δικαστικός επιμελητής», και το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής: «Στην έκθεση αναφέρονται επίσης οι όροι που τυχόν

έθεσε, σχετικά με τον πλειστηριασμό, ο υπέρ ου η εκτέλεση με την κατά το άρθρο 927 εντολή, καθώς επίσης και η τυχόν διενέργειά του ενώπιον συμβολαιογράφου, σε οποιονδήποτε συμβολαιογραφικό σύλλογο της χώρας, αν δεν είναι δυνατό να οριστεί πιστοποιημένος συμβολαιογράφος της πρωτοδικειακής περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης (κατάσχεσης), αδυναμία που βεβαιώνει στην κατασχετήρια έκθεση ο δικαστικός επιμελητής.» Για λόγους σαφήνειας της διάταξης, η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 954 ΚΠολΔ θα μπορούσε να διαιρεθεί σε δύο ξεχωριστά εδάφια, ως εξής: «Στην έκθεση αναφέρονται επίσης οι όροι που τυχόν έθεσε, σχετικά με τον πλειστηριασμό, ο υπέρ ου η εκτέλεση με την κατά το άρθρο 927 εντολή, καθώς επίσης και η τυχόν διενέργειά του ενώπιον συμβολαιογράφου. Αν δεν είναι δυνατόν να οριστεί πιστοποιημένος συμβολαιογράφος της πρωτοδικειακής περιφέρειας του τόπου της εκτέλεσης (κατάσχεσης), αδυναμία που βεβαιώνει στην κατασχετήρια έκθεση ο δικαστικός επιμελητής, τότε ο πλειστηριασμός διενεργείται ενώπιον συμβολαιογράφου σε οποιονδήποτε συμβολαιογραφικό σύλλογο της χώρας».

13. Επί του άρθρου 41

Με το άρθρο 41 τροποποιείται το άρθρο 983 ΚΠολΔ. Η παράγραφος 5 του άρθρου 983 έχει ως εξής: «Το απόρρητο των κάθε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και των άυλων μετοχών που καταχωρίζονται στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών δεν ισχύει έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης ή της μετοχής. Το απόρρητο αίρεται μόνο για τα χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή». Επισημαίνεται ότι στο εδάφιο 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 983, το άρθρο «τα» πριν από τη φράση «χρηματικό πόσο», πρέπει να αντικατασταθεί από το άρθρο «το».

14. Επί του άρθρου 44

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 44 προστίθεται παράγραφος 2 στο άρθρο 1009 του ΚΠολΔ περί δικαιώματος του υπερθεματιστή έναντι του μισθωτή, και ορίζεται ότι «η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται επί μισθώσεων ακινήτων για τα οποία μισθωτής ή εκμισθωτής είναι το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. και ΝΠΔΔ και χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος,

εφόσον η μισθωτική σχέση είναι αποδεδειγμένα γνωστή στον υπερθεματιστή. Επί αναγκαστικού πλειστηριασμού του μισθίου ακινήτου στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 614 και 616 ΑΚ». Μεταξύ του συνδέσμου «και» και του ρήματος «χρησιμοποιούνται» πρέπει να τεθούν οι λέξεις «τα οποία». Περαιτέρω, πρέπει να διευκρινισθεί η χρήση του όρου «εκμισθωτής» εν προκειμένω.

Αθήνα, 24.02.2026

Ο εισηγητής
Κωνσταντίνος Δεληκωστόπουλος
Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών